

SØNDAG D. 9. MARTS 2008 - Randers Baptistkirke

Prædiken af Søren P. Grarup

Indgangslæsning: 2. Korinterbrev kap. 12 v. 9a

Epistel-læsning: 1. Korinterbrev kap 1 v. 21-31

PRÆDIKENTEKST: LUKASEVANGELIET KAP. 1 v. 39-55

Et barn i vente - det er overalt til enhver tid en ganske særlig situation - en blanding af glæde og ængstelse, usikker famlen og planer. Og især når det er den første, der er i vente, kan det i allerhøjeste grad være en alt-op-og-ned-vendende historie.

Det påvirker hele familien - og naturligvis ikke mindst moderen. Somme tider møder man gravide kvinder, der er gravide helt op i hovedet - sære ideer og besynderlig adfærd - svangerskabskuller.

Når vi læser dagens tekst - den gravide Marias lovsang - så kan vi jo godt synes, at det er nogle temmelig besynderlige og højtravende ord i en pigemund. Hun har næppe været andet end en stor teenager.

Har hun svangerskabskuller - eller hvad?

Det ved vi ikke. Men vi ved, at hun har oplevet noget, der er endnu mere alting-op-og-ned-vendende end selve graviditeten:

Hun har været udsat for - *Guds nåde*.

Og for at kunne sætte ord på det hun derved oplever, henter hun ord fra en sammensurium af de gamle salmer med genklang fra en anden kvindes lovsang i Det Gamle Testamente - nemlig Hannahs lovsang, da hun som svar på mange års bøn fødte Samuel og så det som Guds nåde mod hende.

Maria oplever sig selv under Guds nåde.

Guds nåde løfter sind og blik op fra den bekymrede navlebeskuelse til lovprisningens profetiske klarsyn til tjeneste.

Forhistorien kender vi. Da Guds sendebud - englen står for Maria, bliver hun bange. Englen siger til hende : "Frygt ikke, Maria, for du har fundet nåde hos Gud." Da hun hører englens budskab fatter hun det ikke. Men hun svarer til sidst : "Se, jeg er Herrens tjenerinde, Lad det ske mig efter dit ord."

Hun accepterer / tager imod Guds nåde, selv om hun nok ikke forstår rækkevidden af den.

For rækkevidden er lang - Guds nåde er Guds aktivt opsøgende kærlighed :

Maria må synge lovsang, fordi hun ser sig selv som genstand for Guds aktivt opsøgende kærlighed. Og den lovsang afspejler en kærlighed, som rækker langt, langt videre end til hende selv.

Guds nåde er nemlig ikke en beskyttende vatæske -- tvært imod : Guds nåde pakker mennesker ud til tjeneste - at leve med, virke aktivt i den samme kærlighed - Det giver livsmening og -fylde i evighedsperspektiv.

Marias tjeneste blev at være Guds søns mor.

Det var Guds nåde imod hende, så besværligt og omkostningsfuldt det end kunne være og blive. Men at stå under Guds nåde kalder lovprisningen frem i hende. Og hun synger både om det, Gud har gjort for hende, og om det, som hendes barn skal udrette for verden - som om det allerede var sket.

Det kan hun gøre, fordi hendes tillid, der er fremkaldt af Guds indgriben i hendes liv, bygger på Guds gamle løfter og tilsagn. Og Guds løfter og tilsagn og indgriben bygger på Guds evige beslutning og faste vilje med skabningen, som han havde klart for sig, før han lagde skaberværkets grundvold.

Det er vel nok fine ord - sådan nogle ord, der er gode på en prædikestol en søndag formiddag - men så let forsvinder med det første nys, når man sætter fødderne på gulvet en forkølet martsmandag-morgen.

Og dog - Marias lovsang blev sunget med begge ben på jorden.

Hun er taget hen til sin slægting Elisabeth - i en anden by, på en anden egn. Det fortælles ikke hvorfor, men vi har da lov til selv at tænke os lidt om.

Mattæus fortæller, at da Josef, Marias forlovede, finder ud af, at hun er gravid, vil han skille sig fra hende i stilhed - for ikke at bringe hende i vanry - eller som den gamle oversættelse sagde : bringe skam over hende. - Netop - vanry - skam.

Det har ikke været spor morsomt at være en ugift, gravid kvinde i en lille alle-ved-alt-om-alle-by som Nazaret.

Var hun flygtet fra sladder og fordømmelse - vanry og skam? Måske - Vi ved det ikke. Men vi ved, at dér hos Elisabeth, bekræftes englens budskab for hende om, at hendes barn er Guds søn. Og i hendes egen lovprisning åbnes hendes øjne for den store sammenhæng, som Gud i sin nåde har sat hende ind i med den besværlige opgave.

Hun tager tilbage til Nazaret i tredje måned. De kan sladre og skæve og fordømme den lille tøjte - men hun nynner på sin lovsang: "Han har taget sig af sin tjener Israel og husker på sin barmhjertighed - som han tilsagde vore fædre - mod Abraham og hans slægt til evig tid."

Hun havde accepteret at være genstand for Guds nåde - Guds aktivt opsøgende kærlighed, som løftede hendes pigesind og -blik fra den bekymrede navlebeskuelse til lovprisningens profetiske klarsyn til at stå i Guds nådes tjeneste.

Det var nu hendes hverdag i Nazaret.

Og nu til Randers. For Lukas' beretning om Maria er vel til for, at vi skal spejle os i den og tage ved lære af den.

Og det kan vi - for Maria var jo et ganske almindeligt menneske som os. Det eneste, der gjorde hende kvalificeret til at være Guds søns mor, var dette, at hun havde fundet nåde hos Gud.

Vi har fundet nåde hos Gud. For Marias profetiske lovsang blev virkelighed, da hendes søn - Guds søn - gav sit liv på korset for verdens skyld, og opstod af sin grav. Dér ophøjede han de ringe, som Maria synger - for hans død og opstandelse betyder, at vi ved tro på ham, er den almægtige Guds børn i denne verden.

Men også på vej dertil ophøjede han de ringe - eller, jeg kan næsten bedre lide den gamle oversættelse : han løftede småfolk op i højhed - når han mødte ødelagte, knuste menneskeliv, og rejste dem op - fra sygdom, fra nederlag, fra sorg, fra fordømmelse, og al mulig anden slags menneskelig elendighed, og gav dem et menneskeværdigt liv under Guds aktivt opsøgende kærlighed - den kærlighed, der vender alting op og ned, så at den, der vil være stor iblandt jer, skal være jeres tjener.

Ligesom Maria kunne spejle sig i Hannah, der blev mor til Samuel, og finde versefødder til sin lovsang og fodspor til sin livsvandring i Guds folks historie tilbage til Abraham, sådan kan vi i hendes søns liv og færden finde fodspor at gå i i vort liv under Guds aktivt opsøgende kærlighed.

Det er ikke kun i evigheden han løfter småfolk op i højhed - Gud skabte jo denne jord for at den

skulle være boltreplads for den kærlighed, der tager vare på livet og regner det værdifuldt, fordi det er skabt af livets Gud.

Det var sådan Jesus mødte mennesker. Det er sådan han møder os i dag i aktivt opsøgende kærlighed - Guds nåde, som pakker os ud til at leve i den samme kærlighed.

Derfor er det vigtigt, at vi - som Maria - accepterer - tager imod den nåde.

Det er vigtigt ikke kun for vores egen frelse, men for de ringe, de småfolk, der trædes ned i morgen.

Der bliver flere og flere af dem - og Guds nåde får mere og mere at bestille - ikke fordi Guds nåde er for lille, men fordi mennesker forkaster den.

Se på den verden, Gud skabte og elsker: Jordens goder - ikke kun luksus, men livsformødenheder - fordeles stadig mere skævt. Og det besynderlige er jo, at der, hvor de hobes op, er i det, der kaldes den gamle kristne verden, hvor evangeliet siges at være kulturgrundlag.

Hvad er der sket i den kulturkreds? For ikke helt at tabe overblikket, kan vi koncentrere os om vort eget lille hjørne af den.

Vi har skabt et samfund, hvor der bliver mindre og mindre plads til den ringe - den uden magt eller penge eller image eller politisk korrekte ord. Et samfund, hvor frelse blev lig med velfærd og målelig livskvalitet, og hvor velfærd og livskvalitet måles på tykkelsen af vattet i æsken.

Det kaldes somme tider kristen kultur, somme tider en efterkristen kultur - men kristennavnet hænger der stadig.

Og det er måske ikke så underligt, for i denne kristne kultur har vi en kristen kirke - og det er hverken eller og både og folke- og frikirke - som i generationer har forkyndt et vatæske-evangelium.

Enten det nu var i form af en dåbsforkyndelse tilpasset den bekvemme folkereligiøsitet eller en vækkelsesforkyndelse, der vandede ud i en privat ha'-det-godt-teologi med medfølgende åndeligt termometer.

Intet under, at mange mennesker glemmer kirken og søger ståsted andetsteds, for både østens karmalære og den skinbarlige materialisme er langt mere anvendelige til troværdigt at legitimere vatæskelivet - eller sagt på en anden måde : den egoisme, der stjal boltrepladsen fra kærligheden. Det er den vej vort samfund og vor kultur stræber og skrider - religiøst, politisk, teknologisk, etisk.

Det er Jesu undfangelsesdag i dag. Og så kan vi jo passende tage det ufødte barn som eksempel på dette skred og denne stræben. For det ufødte barn er vel om nogen "småfolk" - en skabning uden magt og uden noget at skulle have sagt.

Først blev det et folkekrav at indføre fri abort. Så blev det almindeligt accepteret at frasortere fostre med forskellige såkaldte fejl. I dag har man mulighed for at manipulere med generne, og det diskuteres i ramme alvor, om det skal være tilladt - for det sker allerede, om ikke i Danmark, så andetsteds.

Alt dette gøres naturligvis, fordi man vurderer nogle ufødte individers mulige livskvalitet - socialt eller fysisk - som ubærlig og umenneskelig - ja - men for hvem?

Sådanne vurderinger af andres livskvalitet bliver altid til den stærkes udmåling af, hvor meget den svages liv vil koste af den stærkes vat i æsken.

Og det er ikke kun sådan, at de etiske holdninger bestemmer, hvad vi må og gør. Men det vi faktisk gør, og det, der faktisk sker, flytter på de etiske holdninger.

Etisk forsvarlighed bliver et stadig mere flydende begreb, som i stadig stigende grad skal tjene til at legitimerer den stærkes ret over den svage.

Tænk selv efter - alle mulige andre felter af tilværelsen - og se, at dette skred sker overalt. Tænk på debatten om flygtninge og indvandrere - eller på holdningen til dem, der på den ene eller anden måde havnede uden for pænhedens accepterede normer. Hvad er det for et menneskesyn, tidens holdninger repræsenterer - og hvad er det for et menneskesyn debatten om de marginaliserede skaber?

Vor såkaldt kristne kultur bevæger sig støt og roligt i retning af en mondæn, stueren, "etisk forsvarlig" fascisme.

Jesus tog altid parti for de små - Han tog den dødsdømte forbryders plads på skafottet. Han stillede sig ved siden af kvinden, der skulle stenes. Han rørte ved de spedalske og urene, udstødte. Han velsignede de irriterende unger. Han, der var Gud lig gav afkald og lod sig undfange som et aldeles magtesløst embryo i Marias livmoder -- tænk om noget var gået galt undervejs, og Guds søn var født som dybt åndssvag eller multihandicappet? Han gav afkald - d.v.s. han havde intet guddommeligt sikkerhedsnet - hverken da han voksede i Marias mave eller siden på sin vandring mod korset.

Den devaluering af livet og nedprioritering af de ringe - småfolk - som sker i dag i livskvalitetens, velfærdets og fremskridtets navn, kan først vendes, når nogle vover at gå i Jesu spor mod strømmen - og af Guds aktivt opsøgende kærlighed lade sig pakke ud af vatæskan og tage de ringes parti - ikke i fordømmende demonstrationer, men i holdning, i sande, kærlige ord og handlinger.

Og de der kan det er dig og mig - ikke fordi vi er specielt gode eller stærke eller udmærker os på anden vis - men fordi vi har fundet nåde hos Gud - har hørt det - taget imod det: at vi er genstand for Guds aktivt opsøgende kærlighed - en kærlighed, der sprænger forløjede vatæsker, løfter blikket fra den bekymrede navlebeskuelse til profetisk klarsyn - ikke til at kende dagen i morgen, men til at kende og stole på - leve på Guds løfter og tilsagn.

Den kristne menighed er kaldet til at være som et spejlbillede af Guds rige, hvor intet menneske får karakterer eller tillægges værdi efter menneskelige målestokke for ære og værdighed, eller pænhed eller nytte - men hvor vi i ydmyghed regner hinanden højere end os selv, og hvert eneste lille menneske løftes op i højhed ved Guds nåde.

Sådan kan vi leve med hinanden og med hvert menneske, vi møder, fordi vi selv har fundet nåde hos Gud ved Jesus Kristus.